

רשימות חוברת מא

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ש"ק פרשת אחר־קדושים, הננו מוציאים לאור מאוצר רשימותיו של כ"ק אדמו"ר זי"ע שרשם לעצמו — אות ב' במכתב מענה להרב בראנדט ע"ד שם המפורש*, ענין השייך לעבודת יוהכ"פ שבריש פרשתנו, שהי' כהן גדול מזכיר שם המפורש עשרה פעמים.

לתועלת הלומדים, למען ירוץ בו הקורא, הנה, לאחר העתקת הרשימה בלשון אדמו"ר בעצמו בכת"ק, בא גם פיענוח ותיבות־קישור המשולבים בין דברי הרב, וכן ציוני מראי מקומות הבאים בשוה"ג, שנערכו ע"י המו"ל, בדרך אפשר ועל אחריותם בלבד, ובפרט שעמקו וכו' דברי רבינו, כנודע.

מערכת „אוצר החסידים"

עש"ק פ' אחר־קדושים, ה'תשנ"ו
ברוקלין, נ.י.

(* אות א', ע"ד קשר של תפילין — י"ל בחוברת ל"ד.

(ב) מה שהקשה ברמב"ם הל' נ"כ פי"ד ה"י שכתב ששם הוי' הוא שם המפורש, ממה דמבואר בסנה' (ס.) ובפירש"י שם דשהמ"פ הוא שם מ"ב (וצע"ק מרש"י סוכה מה.), וכן מירוש' יומא פ"ג ה"ז ומדברי רה"ג הובאו ברא"ש פיוהכ"פ סי' יט' וטואו"ח סי' תרכ"א

הנה גברא אנברא קארמי, ולרש"י שהמ"פ הוא שם מ"ב (עיין פירש"י סנה' ס., קא.; ע"ז יז:), ואין כן דעת הרמב"ם.

ולהרמב"ם שיטה מסוימת בענין השמות. ופי' דעתו בכמה מקומות, ששהמ"פ הוא שם ה', יעוין הל' יסוה"ת פ"ו ה"ב. הל' עבודת יוהכ"פ פ"ב ה"ו. פיה"מ יומא פ"ד מ"א, סוטה פ"ז מ"ד, סנה' פ"י מ"א. ומבוארת שיטתו באריכות במו"נ ח"א פס"א ס"ב וז"ל אינו נק' שהמ"פ כלל זולת זה השם בן ד"א כו' ולא הי' נודע אל כל אדם איך יהי' הדבור בו כו' — [ובדבריו אלו סרה תלונת השירי קרבן ד"ה עשרה בירוש' שם על פי' הרא"ש דביוהכ"פ אומר שם ה'. ולכאורה אישתמיטתי להש"ק ש"ס ערוך בקדושין (עא.) שם בן ד"א חכ' מוסרים אותו לתלמידיהם פעם א' בשבוע כו'. וע"ש בפירש"י וחדא"ג] — שם בן יב' אותיות והוא בקדושה למטה מזה השם בן ד"א כו' והי' אצלם ג"כ שם בן מב' אותיות כו' ולא נק' כלל שם בן מב"א זה ולא שם בן יב"א שהמ"פ עכ"ל.

ומה שהוקשה לכת"ר מסנה' (ס.), הרמב"ם לשיטתו אזיל דשם הגדול והמפורש הוא שם ה', ולכן יפרש שם רבא האמור בסנה' על שם ה' ושם בן ד' על שם אד'. וזהו מה שפסק ביד הל' עכו"ם פ"ב ה"ז דגם אשם אד' מחייב מגדף, ודלא כרמ"ה. ועיי"ש בכ"מ.

וזאת למודעי דגם לדעת רש"י נ"כ הוא בשם ה' — ולא בשם מ"ב — והוא מוכרח במשנה סוטה (לז:) — וצ"ע בפירש"י קדושין (עא.) ד"ה מבליעים דמשמע דמפרש אנ"כ. ויעוין ג"כ פי' קה"ע ירוש' יומא שם ובמו"נ שם. ויסייע לפי' הרמב"ם ל' הש"ס (חגיגה טז. סוטה לח. סנה' ס.) דקרי לשם ה' שהמ"פ. משא"כ לרש"י דהוכרח לפרש שהמ"פ כלומר שם המיוחד. ויעוין ג"כ רש"י עירובין (יח:).

הערות ומ"מ:

צע"ק ביל"ש רמז קעא' דמשמע דאהי' אשר אהי' הוא שם המפורש. ועיין רשב"ם שמות ג' יד'. וצ"ע ע"פ המבואר דשם זה הוא בכינה וה' בז"א או בחכמה.

לעיין במכתב לטעלושקין — קורעניצער.

לחפש: דבש לפי להחיד"א מע' עיין. אבקת רוכל כג' כד'. שו"ת

ב"ח רצ"ג.

שם בן ד' לחפש: ספרי נשא. רזיאל לג' ע"א. ציוני פא' ע"א. ר'

משה בוטריל מא' ע"א.

שם בן יב' רש"י קידושין ע"א. מו"נ הנ"ל. בהיר הובא בפ"י ש"ט

על המו"נ. נה"ש (מז) "הנקודות הוא שהצניעות מפני הפריצים". מדרש

נחוניא. רזיאל כד' ע"א. זח"א רסב. sutarta נשא P.41d.

בן כב רזיאל מה' ע"א.

בן מב רש"י קידושין ע"א. תוס' חגיגה יא: (פ"י עיין בקה"י). מו"נ

הנ"ל. אזהרת ראשית (פיוט). רזיאל יד' ע"א. בחיי שמות. אבאר שם לר'

יצחק גיוט (במחזור מנהג רומי). שם מ"ב הבא משם בן ד': ת"ז סט'.

ע"ח ש' כסה"כ פ"ז. לקו"ת ישעי' ו'. לקו"ת מסעי. בקה"י מב' דקדושין

הוא דיצירה.

בן ע"ב פסיקתא החדש. פסיקתא רבתי § 15 § 17. ב"ר פמ"ד. ילקוט

בראשית כא' א'. שהש"ר 13d. רש"י סוכה מה' ע"א (ושם שהוא שם

המפורש). ראב"ע שמות לג' כא'. רזיאל ל' ע"א, מ' ע"ב, כד' ע"ב, זח"ב

נב. פ"י ראב"ד לס"י פ"א מ"ג. שו"ת הרשב"א ח"א סי' רך. ס' הלקוטים

לרה"ג. שם ע"ב הבא משם בן ד': הקדמת ת"ז.

להרב בראנדט

— ב' —

א. מה שהקשה ברמב"ם הל' נשיאת כפים פי"ד ה"י שכתב ששם הוי' הוא שם המפורש², ממה דמבואר בסנהדרין (ס, א) שמגדף "אינו חייב עד שיברך שם בן ארבע אותיות .. פשיטא .. מהו דתימא עד דאיכא שם רבה כו' קמ"ל", דמזה משמע ש"שם רבה" (שם הגדול, שהוא שם המפורש³) אינו שם בן ארבע אותיות (שם הוי'),

ובפירש"י שם איתא להדיא דשם המפורש הוא שם "בן ארבעים ושתים אותיות" (וצע"ק מרש"י סוכה מה, א: "שלש מקראות הסמוכין בפרשת ויהי בשלח, ויסע וגו' ויבא בין מחנה, ויט משה את ידו, ושלשתן בני שבעים ושתים אותיות, ומהן שם המפורש"),

וכן משמע מירושלמי יומא פ"ג ה"ז "א"ר חנייא בראשונה הוא אומר אנא השם ובשני' הוא אומר אנא בשם", ומדברי רב האי גאון (הובאו ברא"ש יומא פרק יוהכ"פ סי' יט' ובטואו"ח סי' תרכ"א) "לא בלשון הזה הי' כה"ג אומר אנא השם, אלא שם בן שנים וארבעים אותיות", שזהו שם המפורש שהי' כה"ג מזכיר ביוהכ"פ⁴, הנה הביאור בזה הוא כדלקמן.

ב. קושייתו מפירש"י (ומדברי רב האי גאון) — גברא אגברא קא רמי⁵, ולדעת רש"י שם המפורש הוא שם בן ארבעים ושתים (עיין פירש"י סנהדרין ס, א (שנעתק לעיל). קא, ב. ע"ז יז, ב'), ואין כן דעת הרמב"ם.

ולהרמב"ם יש שיטה מסוימת בענין השמות. ופירש דעתו

1) אות א', ע"ד קשר של תפילין — י"ל בחוברת ל"ד.

2) ושם: "ואומר את השם ככתבו, והוא השם הנהגה מיו"ד ה"א וא"ו ה"א, וזה הוא השם המפורש האמור בכל מקום".

3) ראה פיה"מ סוטה פ"ז מ"ד (הנסמן לקמן): "שם המפורש הגדול".

4) ראה גם אנציק' תלמודית ערך הוגה את השם (ע' שפח ואילך).

5) לשון הש"ס בכ"מ (ראה לדוגמא — עירובין פב, רע"א).

6) בסנהדרין שם (לענין "ההוגה את השם באותיותיו"): "אסור לפרש שם בן ארבעים ושתים". ובע"ז שם (בנוגע לענשו של רבי חנינא בן תרדיון): "שהי' הוגה את השם באותיותיו, דורשו בארבעים ושתים אותיות".

בכמה מקומות, ששם המפורש הוא שם הוי'. יעויץ' בהל' יסוה"ת פ"ו ה"ב, הל' עבודת יוהכ"פ פ"ב ה"ו⁸. ובפירוש המשניות יומא פ"ד מ"א, סוטה פ"ז מ"ד, סנהדרין פ"י מ"א⁹.

ומבוארת שיטתו באריכות במו"נ ח"א פס"א ס"ב, וז"ל: "אינו נקרא שם המפורש כלל זולת זה השם בן ארבע אותיות כו', ולא הי' נודע אל כל אדם איך יהי' הדבור בו כו'",

— [ובדבריו אלו סרה תלונת השירי קרבן (ד"ה עשרה בירושלמי שם) על פירוש הרא"ש דביוהכ"פ אומר שם הוי', שהקשה "א"כ מאי רבותי דכה"ג, ומה הוא שנשכח מכל העומדים", משום דס"ל ששם הוי' ידוע לכל — ואינו כן, כי, גם שם הוי' "לא הי' נודע אל כל אדם איך יהי' הדיבור בו". ולכאורה, אישתמיטתי להשירי קרבן ש"ס ערוך בקדושין (עא, א) "שם בן ארבע אותיות חכמים מוסרים אותו לתלמידיהם פעם אחת בשבוע כו'", ועכצ"ל שלא הי' נודע אל כל אדם כו'. וע"ש בפירש"י וחדא"ג מהרש"א¹⁰] —

וממשיך ש"הי' אצלם שם בן שתיים עשרה אותיות, והוא בקדושה למטה מזה השם בן ארבע אותיות כו', והי' אצלם ג"כ שם בן ארבעים ושתיים אותיות כו', ולא נקרא כלל שם בן ארבעים ושתיים אותיות זה ולא שם בן שתיים עשרה אותיות שם המפורש", עכ"ל¹¹.

(7) נוסף על המובא לעיל מהל' נשיאת כפים.

(8) בהל' יסוה"ת: "השם הנכתב יו"ד ה"א וא"ו ה"א והוא השם המפורש". ובהל' עבודת יוהכ"פ: "מזכיר את השם .. ככתבו שהוא השם המפורש".

(9) ביומא: "כל מקום שזוכר בוז המסכת שם, רוצה בו שם המפורש, רוצה לומר יו"ד ה"א". בסוטה: "ברכת כהנים .. ככתבו .. הנקרא מיו"ד ה"א וי"ו ה"א, וזהו [שם] המפורש הגדול". ובסנהדרין (ד"ה ועתה אחל בסופו): "ההוגה את השם באותיותיו יו"ד ה"א וי"ו ה"א שהוא השם המפורש".

(10) בפירש"י שם: "קריאתו וכתבתו ופירושו חכמים מוסרין אותו כו'". ובחדא"ג מהרש"א שם: "ר"ל דודאי קריאתו וכתבתו הכל יודעין בו וא"צ מסירת חכמים, אבל פירושו של הכתיבה והקריאה וכונתו אין אדם יודע אלא ע"י קבלה ומסירת חכמים". — ועפ"ז סרה הקושיא על השירי קרבן מהא דקידושין, כיון שרק הפירוש והכוונה לא הי' נודע לכל.

(11) ועיי"ש, ש"כל שמותיו יתעלה .. נגזרים מן הפעולות .. זולתי שם אחד והוא יו"ד ה"א וא"ו ה"א שהוא שם מיוחד לו יתעלה, ולפיכך נקרא שם מפורש ענינו שהוא מורה על עצמו יתעלה הוראה ברורה שאין בה שתוף, אבל שאר שמותיו הקדושים מורים בשתוף, מפני שהם נגזרים מפעולות ימצא לנו כמותם", וממשיך לבאר ששם הוי' מורה על "חיוב המציאות", "הוא לבדו המורה על העצמות", "כאשר תתבונן בעצמותו מעורטלת ומופשטת מכל פעולה, לא יהי' לו שם נגזר כלל, אלא שם אחד מיוחד להורות על עצמותו .. שהוא שם המפורש בסתם", "שמי המיוחד ליי", "אבל שאר השמות .. מורים על תארים לא על עצמות בלבד כו'".

ג. ומה שהוקשה לכת"ר מסנהדרין (ס, א) ששם בן ארבע אותיות (שם הוי') אינו "שם רבה", כנ"ל — הנה: הרמב"ם לשיטתי' אזיל, דשם הגדול¹² והמפורש הוא שם הוי', ולכן יפרש "שם רבא" האמור בסנהדרין — על שם הוי', ושם בן ארבע אותיות (שאינו "שם רבה") — על שם אדני'.

וזוהו מה שפסק הרמב"ם ביד הל' עכו"ם פ"ב ה"ז דגם אשם אדני' מחייב מגדף¹³, ודלא כדעת הרמ"ה¹⁴ ש"אינו נסקל אלא על שם ההוי'". ועיי"ש בכסף משנה שדעת הרמב"ם היא "דכי קאמר בגמרא (סנהדרין שם) ש"מ שם בן ארבע נמי שם הוא, בשם אדנות קאמר", כנ"ל.

ד. וזאת למודעי, דגם לדעת רש"י ששם המפורש הוא בן ארבעים ושתיים אותיות — נשיאת כפים הוא בשם הוי', ולא בשם בן ארבעים ושתיים אותיות. והוא מוכרח במשנה סוטה (לז, ב): "ברכת כהנים .. במקדש אומר את השם ככתבו (ביו"ד ה"י — פרש"י), ובמדינה בכינויו" (באל"ף דל"ת).

— וצ"ע בפירש"י קדושין (עא, א) ד"ה מבליעים, בפירוש דברי הגמרא בנוגע ל"שם בן שתיים עשרה אותיות" ש"משרכו הפריצים .. הצנועין שבכהונה מבליעים אותו בנעימת אחיהם הכהנים", "אותן שלא היו בקיאין בו ומברכין בשם בן ארבע אותיות, כשהיו מושכין את קולם בנעימה היו אלו ממהרים להבליע וכו'" — דמשמע דמפרש הבלעת שם בן שתיים עשרה אותיות אנשיאת כפים¹⁵.

ויעוין ג"כ פירוש קרבן העדה לירושלמי יומא שם¹⁶, ובמו"נ שם¹⁷.

(12) כאן מוסיף ומדגיש רבינו "שם הגדול והמפורש" — כיון שבא לבאר הפירוש ד"שם רבה".

(13) ושם: "אין המגדף חייב סקילה עד שיפרש את השם המיוחד של ארבע אותיות שהוא אל"ף דל"ת נו"ן יו"ד .. שנאמר ונוקב שם ה', על שם המיוחד חייב סקילה .. ויש מי שמפרש שאינו חייב אלא על שם יו"ד ה"א וא"ו ה"א, ואני אומר שעל שניהם הוא חייב".

(14) הובא בכסף משנה שם.

(15) ראה גם תוס' יו"ד לקידושין שם. הגהות הרד"ל שם. וראה אנציק' תלמודית שם (ע' שפו ואילך).

(16) ושם: "ושמעתי לשם בן י"ב שהי' הכה"ג מבליע אותו בנעימות שמנעימים שאר הכהנים .. שלא ישמע, ובשאר ימות השנה איירי. א"נ בשם בן ד' איירי ביה"כ, ובנעימה שהיו הכהנים מנעימים בשכמל"ו ה' מבליע אותו". — כלומר, בפ"י הא' מפרש הבלעת שם בן י"ב אנשיאת כפים, כבפרש"י בקידושין, ובפ"י ה' מפרש שהזכרת שם בן ד' בעבודת יוהכ"פ, שבזה קאי בירושלמי שם.

(17) ושם: "שכבר פסקו מלהזכיר את השם המפורש אף במקדש מחמת שחיתות בני אדם,

ה. ולהוסיף, שיסייע לפירוש הרמב"ם לשון הש"ס (חגיגה טז, א. סוטה לח, א. סנהדרין ס, א¹⁸) דקרי לשם הוי' "שם המפורש". משא"כ לרש"י דהוכרח לפרש לשון הש"ס דקרי לשם הוי' "שם המפורש" בהתאם לשיטתו ששם המפורש אינו שם הוי' אלא שם בן ארבעים ושתים אותיות, ולכן פירש בסנהדרין שם: "שם המפורש, כלומר שם המיוחד"¹⁹.

ויעוין ג"כ רש"י עירובין (יח, ב) בפירוש דברי הגמרא בחגיגה שם שבביהמ"ק "היו מברכין בשם המפורש", שהוכרח להוסיף "דשם בן ארבע אותיות ושם המפורש לא .. ניתן אלא לכהנים בלבד, דכתיב ולברך בשמו, וכתיב ושמו את שמי, המיוחד לי".

אמרו משמת שמעון הצדיק בטלו אחיו הכהנים מלברך בשם, אבל היו מברכים בזה השם בן שתים עשרה אותיות .. משרבו הפריצים היו מוסרין אותו לצנועים שבכהונה .. מבליעים אותו בנעימות אחיהם הכהנים". — כלומר, זה שמצינו שם בן י"ב בנשיאת כפים, ה"ז רק לאחר שפסקו מלברך בשם הוי'.

(18) בחגיגה וסוטה שם — נזכר הלשון "שם המפורש" לענין ברכת כהנים שהיא בשם הוי'. — בחגיגה שם: "בזמן שבית המקדש הי' קיים שהיו (כהנים) עומדין על דוכנן ומברכין את ישראל בשם המפורש". בסוטה שם: "כה תברכו את בני ישראל, בשם המפורש". ובסנהדרין שם (בנוגע לעדים שמעידים על מגדף, ש"הדיינין עומדין על רגליהן וקורעין" — דילפינן בק"ו מעגלון ש"ויקם מעל הכסא" לשמוע "דבר אלקים"): "ומה עגלון מלך מואב שהוא נכרי ולא ידע אלא בכינוי, עמד, ישראל ושם המפורש על אחת כמה וכמה".

(19) וראה גם פרש"י סוטה שם (ע"פ גירסת הב"ח): "בשם המפורש, בשם המיוחד, ככתבו".

הערות ומראה מקומות:

מ"ש לעיל בדעת הרמב"ם ששם הוי' הוא שם המפורש — צע"ק ביל"ש שמות רמז קעא²⁰ דמשמע ד"אהי' אשר אהי'" הוא שם המפורש. ועיין רשב"ם שמות ג' יד'²¹ ששם אהי' ושם הוי' שוים בתוכנם²². וצ"ע ע"פ המבואר דשם זה (אהי') הוא בבינה²³, ושם הוי' הוא בז"א או בחכמה²⁴.

לעיין במכתב לטעלושקין — קורעניצער²⁵.

לחפש: דבש לפי להחיד"א מערכת עיין²⁶. אבקת רוכל כג' כד'²⁷. שו"ת ב"ח רצ"ג.

שם בן ד' — לחפש: ספרי נשא²⁸. רזיאל לג' ע"א²⁹. ציוני פא'

(20) ושם: "אמר לפניו (משה) רבון העולמים הודיעני את שמך הגדול והקדוש שאקרא בשמך ותענני, והודיעו אהי' אשר אהי', וראו העליונים שמסר הקב"ה שם המפורש כו".

(21) בפ"י רשב"ם [שם, יג (ע"ה)פ "ואמרו לי מה שמו מה אומר אליהם"]: "כי איני מכיר ויודע שמתן המיוחד". ועל זה השיב לו הקב"ה (שם, יד) "אם אינך יודע שמי, אני אומר לך כי שמי אהי' לעולם וכו'". [שם, טו: "ומה שכתב ביה"א אפרש בא"ת ב"ש. צפ"ת דפג"ת .. כתק"י. זהו עיקר עומק פשוטו של מקראות הללו ואין מגלים אותם אלא לצנועים". ובמהדורת ראזין תרמ"ב (ירושלים תשל"ל): "אלה הדברים אשר רמז רשב"ם בכתבת את בש: הוא קורא עצמו אהי' ואנו קורים אותו יהי"ה יהו"ה ויו במקום יוד כמו כי מה הוה לאדם". וראה גם שו"ת חת"ס חו"מ סקצ"ב: "בפ"י רשב"ם בכתבו א"ת ב"ש כשהוא ית"ש מדבר בעדו אומר על עצמו אהי', וכשאנו מדברים עליו אומרים יוד"ד כמדבר על אחר נסתר".

(22) ראה גם לקו"ש חכ"ו ע' 13 ואילך. שם ע' 21.

(23) ראה ספר הערכים חב"ד (כרך א) ערך אהי' ס"ג (ע' תרמו ואילך). וש"נ.

(24) ראה אוה"ת וישלח רלט, ב. ועוד.

(25) בענין מגדף, שאינו חייב עד שיפרש השם. — יצא לאור בעזה"י בחוברת מב (לפרשת אמור).

(26) ושם (אות יב), בפירוש דברי הגמרא (סנהדרין קא, ב) "ההוגה את השם באותיותיו": "מבואר מדברי רבינו האר"י ז"ל והרמ"ע ז"ל דפי' הוגה את השם באותיותיו הוא על שם בן ד' שהוא שם המיוחד, וכן פירש רבינו עובדי' ז"ל פ' חלק. וכן כתבו התוספות פ"ק דע"ז דף י"ח דכן מפרשים רוב העולם. אמנם רש"י פירש דמפרש שם בן מ"ב וכו'", עיי"ש בארוכה (וראה גם אנציק' תלמודית שם (ע' שפב ואילך)).

(27) ראה שו"ת אבקת רוכל סימנים כ"ז כ"ח, בנוגע לאמירת השם ע"י הכה"ג ביוהכ"פ, שהי' אומר שם הוי', שהוא שם המפורש ושם העצם, דלא כהדעות שהי' אומר שם בן מ"ב אותיות. עיי"ש בארוכה (וראה גם אנציק' תלמודית שבעה ע"ה 4).

(28) לכאורה, השייך לענינו הוא: "והשביע הכהן את האשה בשבועת האלה .. מה אלה ביו"ד היי' אף שבועה ביו"ד היי'" (ה, כא). "כה תברכו את בני ישראל, בשם המפורש וכו'" (ו, כג).

ע"א³⁰. פירוש ר' משה בוטריל לספר יצירה מא' ע"א³¹.

שם בן יב': רש"י קידושין עא, א³². מו"נ הנ"ל³³. ספר הבהיר³⁴ — הובא בפירוש שם טוב על המו"נ³⁵. ובנהר שלום (מז³⁶) מפרש שם זה, ומבאר שמ"ש בקידושין שם משרבו הפריצים לא היו מוסרין אותו לכל אדם אלא לצנועים כו', לא קאי על השם עצמו אלא על הניקוד, ש"הנקודות הוא שהצניעום מפני הפריצים". מדרש נחוניא³⁷. רזיאל כד' ע"א³⁸. זח"א רסב, א³⁹. sutarta⁴⁰ נשא P.41d.

(29) ושם*: "חשבון השם הזה הקדוש .. והנני רוצה לפרשם לך כו'", ומבאר שם כמה אופנים בצירוף וניקוד שם הוי'.

(30) ושם (פ'): "שם בן ד' אותיות בנקודו זכר רב טובך .. וכן הנהיגו אבותינו הראשונים לנקודו וכן האחרונים, וקריאתו בגולה לעל"ם הוא סוד נקודת המלה".

(31) אולי הכוונה למ"ש שם (בדפוסים שלפנינו: מג, א ואילך) "וזה הדבור בשמו אחד, כי כל הדבור נחצב האל"ף, כי האל"ף הוא יסוד לכל האותיות, והאל"ף הוא עצמו יורה בעצם האלקי, כי האל"ף עשוי בראשו כצורת יו"ד, והקו האמצעי כצורת וי"ו, והרגל כצורת יו"ד, הרי כאן בצירוף חשבון יו"ד, ובוה השם נכלל סוד שם המפורש שהוא ע"ב על סוד צירוף החשבון .. וא"כ שם המפורש הוא בסוד האל"ף".

(32) ושם (בדברי הגמרא "בראשונה שם בן שתיים עשרה אותיות היו מוסרין אותו לכל אדם, משרבו הפריצים וכו'"): "שם בין שתיים עשרה .. לא פירשו לנו".

(33) ושם: "שם בן שתיים עשרה אותיות .. קרוב אצלי שלא הי' שם אחד אלא שתי שמות או שלשה, כלל אותיותיהם שתיים עשרה אותיות וכו'" (וראה לקמן הערה 35).

(34) ושם (אות קז. קיא): "מאי דכתיב יברכך ה' וישמרך, יאר ה' פניו אליך ויחנך, ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום, זה שמו של הקב"ה המפורש, והוא שם בן שתיים עשרה אותיות, דכתיב הוי' הוי' הוי'". "שם בן י"ב אותיות בשם של ברכת כהנים יברכך ה' וגו', שהם שלשה, והם שתיים עשרה, ונקודו כן וכו'" (ובהמשך הענין שם מובא גם שם בן ע"ב).

(35) ושם: "וכתב הרב ר' משה הנרבוני הפלא מחכמת רמב"ם איך הבין הדבר מעצמו כמו שהוא כי נראה מדבריו שלא הביט אל ספר הבהיר עם מה שנאמר שם בשם בן י"ב, רבי נחוניא בן הקנה אומר שם יברכך ה' יאר ה' ישא ה', והוא שם בן י"ב אותיות, ונקודו וכו', הנה נראה מזה ששם בן י"ב אותיות הוא ג' שמות כמו שאמר הרב וכו'".

(36) ציון זה הוא בהוצאה שהיתה תח"י רבינו. והוא קרוב לסופו.

(37) צ"ע אם הכוונה לספר הבהיר (שהובא לעיל) שנקרא "מדרשו של ר' נחוניא בן הקנה".

(38) ושם: "שם בן ארבע אותיות .. ממנו נגזר ג"כ שם בן שתיים עשרה אותיות זה ר"ל של שתיים עשרה תיבות וזה צירופם כו'".

(39) ושם (בהשמטות): "מצאתי כתוב שם בן י"ב אותיות כו'", ומפרש אופן הצירוף והניקוד (בשערי זהר לקידושין שם נסמנו עוד מקומות בזהר שבהם נזכר ע"ד שם י"ב אותיות, אבל שם לא נתפרש אופן הצירוף והניקוד).

(40) אולי הכוונה: "זוטרטא" — פסיקתא זוטרטא לפרשת נשא (ואולי העתיק רבינו ציון זה ממק"א שבו צויין שם הספר והעמוד בלועזית ובמספרים (ועד"ז בהציונים לפסיקתא רבתי ושהש"ר דלקמן)). — ועצ"ע, כי בפסיקתא זוטרטא נשא שלפנינו לא נתפרש ע"ד שם בן י"ב.

שם בן כב: רזיאל מה' ע"א⁴¹.

שם בן מב: רש"י קידושין עא, א⁴². תוספות חגיגה יא, ב⁴³ (פי' דברי התוס' עיין בקה"י⁴⁴). מו"נ הנ"ל⁴⁵. אזהרת ראשית (פיוט)⁴⁶. רזיאל יד' ע"א⁴⁷. בחיי שמות⁴⁸. אבאר שם⁴⁹ (פיוט) לר' יצחק גיוט (במחזור מנהג רומי). — שם מ"ב הבא משם בן ד': תיקוני זהר תיקון סט⁵⁰. עץ חיים שער כסא הכבוד פ"ז⁵¹. לקוטי תורה (להאריז"ל) ישע"י⁵². לקו"ת (הנ"ל) מסעי⁵³. — בקה"י כתב ששם בן מב' דקדושין הוא דיצירה⁵⁴.

שם בן ע"ב: פסיקתא פרשת החודש⁵⁵. פסיקתא רבתי § 15 § 17⁵⁶.

(41) ושם: "מניין אותיות השם של כ"ב אותיות .. ובכאן נשלם פירוש של שם כ"ב אותיות".

(42) ושם (בדברי הגמרא "שם בן ארבעים ושנים אותיות אין מוסרין אותו אלא וכו'"): "שם .. בן ארבעים ושנים לא פירשו לנו" (וראה גם הנסמן בשערי זהר לקידושין שם).

(43) ושם: "שם מ"ב אותיות היוצא מבראשית ומפסוק של אחריו".

(44) ושם: "שם של מ"ב יוצא .. מן ב' דבראשית עד ה' דובהו, מ"ב אותיות".

(45) ושם: "שם בן שנים וארבעים אותיות .. היו אלו מלות רבות, כלל אותיותיהם שנים וארבעים".

(46) צ"ע הכוונה, כי, בפיוט זה נזכר רק "שם המפורש בשבעים ושנים".

(47) ושם: "וחקק עליו שם המפורש במ"ב אותיות".

(48) לכאורה הכוונה למ"ש שם (ג, טו) ש"זה שמי לעולם רומז כי השם המיוחד סובל י"ב צירופין שהם י"ב בתים שהם מ"ח אותיות. וזהו שתמצא במסכת סוכה נשא אחיתופל ק"ו וכו' שמי שנכתב קדושה בשמונה וארבעים אותיות"*. — וצ"ע השייכות לשם בן מ"ב.

(49) "אבאר שם אדיר שמותיו וכו'". ושם: "אבאר שם זך בן ארבעים ושנים חמודים, הנזכר עשרה ביום העבר מרדים .. בחברו שבעה מעדנות כימה צמודים משוקדים בקנה אחד" (ולהעיר, שבפיוט זה נזכרו גם כל שאר השמות).

(50) ושם (קד, א): "אית שם מ"ב דאיהו דיוקנא ממש .. איהו יקו"ק וכו'".

(51) ושם: "ענין שם מ"ב .. הוא ד' אותיות פשוטים דהוי' .. וי' אותיות המילוי, וכ"ח אותיות דמלוי המלוי, הרי מ"ב".

(52) ושם: "השם מ"ב מתחלק ד' אותיות הפשוט דהוי' שהם העיקר הם בכתו, וי' אותיות דמילוי בחכמה, וכ"ח דמילוי המילוי בכינה. ויש מ"ב אחר וכו'".

(53) "נזכר בכאן מ"ב מסעות והוא שישאל יצאו מצרים בכח שם מ"ב, כנזכר בפרעה ביד חזקה (בשם מ"ב דגבורה) ישלחם" (עיי"ש בס"פ שמות).

(54) ושם: "מ"ב דיצירה. שם בן מ"ב אמרו עליו בקידושין אין מוסרין אותו אלא וכו'. והרב ז"ל פי' שזהו מ"ב דיצירה כו'".

(55) ושם: "בשמו גאלם, ששמו של הקב"ה שבעים ושנים אותיות".

(56) בפסיקתא רבתי הוצאת וארשא תרע"ג נמצא מאמר זה בפרשה ט"ו (15), אות י"ז (17).

* וכבר העיר בתורה שלמה (שמות שם (אות קצג)) שבגמרא שלפנינו, וכן בד"ס, אין גירסא

ב"ר פמ"ד⁵⁷. ילקוט בראשית כא' א'⁵⁸. שהש"ר 13d⁵⁹. רש"י סוכה מה' ע"א (ושם, ששם בן ע"ב הוא שם המפורש)⁶⁰. ראב"ע שמות לג' כא'⁶¹. רזיאל ל' ע"א, מ' ע"ב, כד' ע"ב⁶². זח"ב נב, א'⁶³. פי' ראב"ד לספר יצירה פ"א מ"ג⁶⁴. שו"ת הרשב"א ח"א סי' רך⁶⁵. ספר הלקוטים לרב האי גאון⁶⁶. — שם ע"ב הבא משם בן ד': הקדמת תיקוני זהר⁶⁷.

-
- (57) ושם (פיסקא יט): "בשמו גאלן, ששמו של הקדוש ב"ה שבעים ושנים אותיות" (וראה הנסמן בתורה שלמה לך לך טו, יד (אות קנה), ובשערי זהר לב"ר שם).
- (58) אולי הכוונה לילקוט שמעוני לך לך רמז עז (בדפוסים שלפנינו הוא בדף כא, ד): "בשמו גואלן, ששמו של הקב"ה ע"ב אותיות".
- (59) ראה שהש"ר פ"ב, ב [ב]: "בשמן גואלן, ששמו של הקב"ה שבעים ושנים שמות הן" (והוא בדף יד, א, ולא בדף יג, ד — 13d)
- (60) נעתק לעיל ע' 7 (וראה גם הנסמן בשערי זהר לסוכה שם).
- (61) ושם: "השם הנכתב ואינו נקרא הוא שם העצם .. כאשר תחבר מספר כל האותיות יעלה לשנים ושבעים וכו'", עיי"ש בארוכה. — ולכאורה שייך ל"שם ע"ב הבא משם בן ד'" דלקמן.
- (62) "שם של ע"ב הוא שם המפורש כו'" (ל, א). "זהו השם המפורש .. וזהו השם הנכבד והנורא והוא מפורש בשבעים ושנים שמות, ואלו הם כו'" (מ, ב). "אלה השמות כולם אשר הם מצורפים פה בפירוש הסודות של ע"ב אותיות אלה .. השם הנכבד והנורא מפורש בע"ב שמות" (כד, ב).
- (63) ושם, על הפסוק "ויסע מלאך האלקים וגו'", "אמרו המגיהים .. ואח"כ מצאנו הע"ב שמות היוצאים מג' פסוקים אלו (ויסע ויבוא ויט) .. והודפס בסוף הספר" (ועיי"ש רסט, ב ואילך, ובהנסמן בניצוצי זהר).
- (64) אולי הכוונה לפי' הראב"ד שם סוף מ"ב, הנדפס בעמוד שבו מתחיל מ"ג. — ועצ"ע, כי שם מבואר שם בן מ"ב אותיות.
- (65) ושם: "שאלת עוד מה שאמרו שם בן ארבעים ושנים אותיות .. מה פרושו אם רוצה לומר הקריאה לבד או מוצאו או שמושו וכו'", עיי"ש בארוכה (ויש לעיין למה ציינו רבינו בשם בן ע"ב).
- (66) "ליקוטים מרב האי גאון" (ורשא תקנ"ח) — "פי' על שם מ"ב סודות עמוקים כו'" (ויש לעיין למה ציינו רבינו בשם בן ע"ב).
- (67) ושם (ח, סע"א): "איהו יוד קי ויו קי דסלקי לע"ב".